An Scientia recte definiatur a Philosopho?

Quia dicit aeternitatem Dei, et eius immutabilitatem.

Ob. 1º. Scire est cognoscere causam, ob quam res est, sed res non est ob causam virtutem, sed ob realem: ergo causa virtualis, seu quoad nos non sufficit ad Scientiam. Respondeo distinguendo minorem: res non est realiter, et in se ob causam virtutem, concedo minorem: non est virtualiter, seu quoad nos, nego minorem.

Ob. 2º. Ideo in scientia requiritur cognitio causae, ut perfecte cognoscatur esse effectus, sed ubi non est causa a parte rei a nullo dependet esse effectus: ergo nihil est, quod perfecte cognosci possit. Respondeo nego minorem: sufficit enim quod effectus pendeat a causa quoad nos.

Pro complemento adverte 1º. ad scientiam perfectam in uno ordine sufficere quod sciatur per causam in uno ordine, v.g. ad perfectam Scientiam in ordine causae materialis sufficit quod sciatur per causam materialem. Probatur quia causa materialis in suo ordine dat effectui perfectum esse: ergo et perfectum cognosci in tali ordine. Adverte 2º. ad scientiam perfectissimam requiri quod sciatur per omnes causas, quas habet effectus. Probatur quia effectus pendet ab omnibus causis sub suo perfectissimo esse: ergo et ab omnibus causis sub pendet in suo perfectissimo cognosci.

Articulus 3º.

Utrum causa per quam habetur Scientia, debeat esse proxima, vel immediata, vel ut talis cognosci?

Ut quaestionis terminos penetremus. Sciendum 1º. causam proximam eam esse, inter quam et effectum nulla alia mediat causa. Sciendum 2º. causam immediatam esse illam, quae non habet causam, seu medium per quod in eodem ordine demonstrari possit. Sciendum 3º. causam posse assignari esse sed proximam, et immediatam, assignari vero non; appono exemplum: supposito enim quod proprietates in homine ordinatim fluant ab essentia, v.g. quod 1º. fluat discursivum, 2º admirativum, 3º. risibile &c. tunc rationale erit sed causa proxima et immediata rationalis discursivi, proxima quia inter rationale, et discursivum nihil mediat, immediata, quia rationale ita est causa demonstrandi discursivum, ut nequeat demonstrari a priori in eodem ordine; deinde rationale erit causa immediata rationalis admirativi ob rationem assignatam, non vero proxima; quia inter illud, et admirativum mediat discursivum; tandem discursivum erit causa proxima rationalis admirativi, quia inter discursivum, et admirativum nihil mediat, non tamen erit causa immediata,

quia

qa tale discursiuum dcari pōt p āt reale. His positis

Sit 2o: Scia pfecta n̄ reri nī p cām pxām, et immām. Pbr 1a pars, qa adaeqta dependa effus, d q̄ e scia, sōl ē cā pxā: ergo ut talis effus pfecte cogcari, dbet cogī p cām pxām. Pbr 2a pars, qa scia dēt ēe euidens, sd ōnexio effus ō cā n̄ cogīri euidēr, nī cogcati cā immāa: ergo. Pbr min. qa ut ōnexio effus ō cā euidēr cogcari, dēt et cogī ipsa causa, sd qn talis cā dependet ab alia priori, n̄ pōt cogī pfecte, nī deueniatr ad ultimam, et immām in tali gēe: ergo etc.

Aduerte tn̄, necessum n̄ ēe, qd cā pxā 2oīs sit fālī immā, sufficit n. qd immā sit uirtē, i. qd supponāt dcāta usq ad ultimam cām fālī immām in eo gēe. Pbr in hoc syllo: subco, ōe discursiuum ē admiratiuum, sd hō ē discursiuus: ergo ē admiriuus: Ubi discursiuum fālr ē cā pxā admiriui, uirtr uō ē cā immāa, qa iam supponitr dcātum p āt reale, quod est causa formalis et immediata.

Dices: Ut qs cogcat Aeneam filium, parum refert, qd cogcat Aeneam cātum fuisse ab Anchise, ł ab alio hoē: ergo et ut qs agnoscat admiriuum, parum refert cogcere discursiuum cāri abaīi rōali. R. neg. sqām dirsa rāo ē qa ōnexio et dependa, qm Aeneas dēt ab Anchise, ē pōyca tm̄, ideoq n̄ inducit essialem subordōem at uō ōnexio et dependa, qm discursiuum dēt ā āti rōali ē ōio naria, et 2ogā.

Quaeri solet hoc in loco de cā, p quam habeti scia n̄ sōl dēat ēe cā ōnexionis, sd et ipsor extremor, quae in 2oē ōnectunr. R. affe. Pbr qa ōnexio inr pdiēm, et subtm, quia ōsideratr a scia, n̄ e pōia, et extrinsa, sd intrinsā, et indistincta ab ipsismet extremis et ōsistens in porportione unius extremi ad aliud, sed quando res habent necessariam connexionem, et solum uirtē distinguuntur, qd quid est causa unius, est etiam cā alterius: ergo etc.

Arg. 1o. Dāns hoēm ē cā unionis, qm sit cā mōe, et fōe, quae sūt extrema talis unionis: ergo et cā ōnexionis inr pdiātum, et subtm n̄ ē cā extremor. Negatr ōsā: dirsa rāo ē qa unio inr mām, et fām distinguitr ab utraq, qq cōit ipsis, et in ēe extrē tm̄: at uō ōnexio inr pdiātum, et subtm ē indistincta ab illis, et simpliciter naria.

An scia recte definiatur a Ph[ilosoph]o?

Natia. Obst. 2°. In hac dione (at e vivens, sd ro e at: g°. ro e vivens) at e um mium Pois, & ca inexionis inter roem, et vivens; & tn at n e ca viventis, o vivens sit prius supior: g°. n ois ca inexionis e et ca utriusq. extremi.

Hoc argum sibi opponit Doct. sd vitti oblita reois; cui rco dicendo nram doam ee intelligendam d ca, quae talis e sm se, n vo d illa, quae e ca q ad nos, at aut o n distinguatur ab roe, aut vivente, n e ca illius inexionis sm se, sd tm q ad nos; sit videre e qn diam Deum ee aeternum, q a immutabilis, ubi immutabilitas e ca q ad nos aeternitatis, & illius inexionis o Deo, & tn nullo mo e causa Dei.

Ultima dd. quaeo petit, utrum ca, q qm reti Scia dat cogni ut ca? Rs. affirm. oet ex dd, & ex dfine Scia. Quares tn an ca, quae ut talis cognitus, nario cognatur p cognitionem reflexam, & sutis in au signo? Rs. neg. sufficit n. qd cognitatur in au exercito, i qd effius vitati exercite d pendere a ca. Pbr 1° qa expia dot n dari talem cognitionem reflexam, sc in au signo. 2° qa, ut aliqs judicet solem illuminare, n requiritur reluplicao qd Sol sit ca lucis, sd sufficit qd in au exercito judicet lucem pendere a Sole: ergo n requirit cognitio reflexa.

Artus 4°

An Mathca sint scia comprehensa in dfione Phi?

Nemo dubitat Mathcas dici poe Scias absolute: habent n. certitudinem, et evidentiam quae sit potiores Scia conditiones, & ideo inter scias contemplativas numerantur a Phio 6. Meth. c. 1. dubitatur tn an dicta sint in roe Scia. Priusqs reiam adverto Mathcas alias ee puras, alias mixtas: purae sit eae, quae considerant solam qnem abstractam ab oi ma, et ca, ut Geometria, quae considerat qntitem continuam, & Arythmeticam discretam i. numeros: mixtae vo st illae, quae obtum ptim e physicum, ptim mathcum, ut prospectiva, quae considerat Lineas visuales, Musica nos sonoros &c. His positis

Dico 1°.

Dico 1°. Matēā mixtæ sūt uā Sciā à Pō dstīcte. Pbatr qa ad Sciās à Pō dictīctas reqrid qd drent gāoem et subio gām, sd Matēā mixtæ id facere pūnt, siqd n abstrahunt à mā sente ueras cās: g°. Vtr.

Dico 2°. Matēā puræ n sūt uā Sciā à Pō dfinitæ. Pbr qa n drānt et suo subio aliqm gāoem grām cām; qd sic pbr, qa pricipua cā ad drānd. ē essialis dfio subti; sd Matēā puræ nil curant de essia, et dfiōe qntis: g°. Vtr. Firmatr 1° qa Matēā puræ ɔsiderant qntem abstrām à mā, et accib. sibilib., sd qntas sic abstrā nullam hēt cām, g qm de illa drāri pōt aliq̄ uāo gāo. g°. tales Matēā nil de qnte drānt p cām, et ɔseqr n sūt sciā Atticæ. Pbr min. qa qntas sic abstrā n hēt cām mālem, siqd n ɔsiderat in mā: nec frālem, siqd n sūnt frām phycām, ɔ eæ semp sūt ɔjunctæ ɔ accib. sensibilib. nec efficientem, siqd à nullo efficiente pōt realr pduci abstrā: nec dniq finalem, siqd finis sōl dari, qn ē efficiens, a q intendatr: g°. Matēā puræ Vtr.

Firmatr 2° qa cā ~~ueterē~~ illa, sine qua dari n pōt effūs, sd pria et cā, qa Matri drānt latera trianguli eē ēqlia, tales sūt, ut sine illis adhuc daretr effūs drāt. g°. n sē uā cā. Pbr min. qa drānt talia latera ēē ēqlia, quā sūt lineæ ductæ à centro ad circumferiam ēqlium circulor, sd qns impōte foret circulos ducere adhuc trianguli latera ēent ēqlia, siasiqd eor longid n excurreret: g°. talis effūs drātd drāri pōt sine tali cā.

Ob. 1°. Subm Matēā ē qntas, sd qntas ē accēns phycum accipiens ēē ab efficiente, pp aliqm finem illudq accipit in subto mali: g°. Subm Matēā puræ hēt uās cās, p qs de illo pōūnt drāri aliquæ passiones. Rl. dist. Maj. subm Matēā ē qntas sm se, nego maiorem. ē qntas qt abstrahit à mā, cis, et accib. sibilib., ɔcedo Maiorem.

Ob. 2°. Matēā hāt pprietes sentes subm, de q affirmāt, sd subm dēt cā mālis: g°. si talis subm ab ribeatr in dīoe, dabitr cognitio p rias cās, et scifica. Rl. Matēam n pōe afferibere subm, nempe qntem in dīoe, siqd n illam ɔsiderat ut ē ens phycūm, p uim priūm suarum

pporum

Passionum, et pur subé imaginoi.

Ob. 3.° Pes integrantes qntis sit illi cæ esfiales, siqt illam componunt, et Matri in suis droib. attribent tales pes omnio esdränt quas cas. Rt. ad min. Matiös attribere tales pes qten. cent ad ligam commensuröem, et proportionem actialem, ni uo qten. sit cæ toti. Matri n. sot siderant in qnte commensuröis, et proportiones actiales, quæ inutiles st ad sciäs, nit tn curant t esfia qntis, pium aut figær.

Quæo 2.ª

De Droe

Artus 1.°

Explicatr 1.ª Droïs dfio.

1.ª dfio Droïs sic ret | Est syllus efficiens sciæ | Quæ dfio n comprendit droem, qa, siqt n grat sciam simpts: nec dias frales, qa n st sylli: nec entimema purum, qa n e argao frātis: eādq roe n oplendit exemplum, et inductionem puram.

Cum tn drao t sit vocalis, t scripta, t mentalis, eaq aut apprensiua, aut judicatiua, Notdm 1.° dfioem n coire vocali, aut Scriptæ, rao e qa n pount prpice grare sciam. Notdm 2.° dfioem et n coire droi apprensiuæ, siqt sot roe, et dispositiue cat pioem. Vn ingeret sot coire droi judicatiuæ. Pbr 1.° qa drao e psectissim. discursus, discurs. aut n fit ni ex notitijs judicatiuis. 2.° qa sola notitia judicatiua g se cat sciam.

Quares t dicta dfio sit esfialis? Rt. o distinctioe: si n tradat

por

Per sciam tanqm effum dem̄is, e discrept. ut pōt: sicut dem̄o sumpta ut artefactum constans ꝑmissis ut mā, et illar. dispōne ut fā e essialis, eo mō q in artefactis dari pōt. Pbr qa dem̄o tene ordar essialr ad efficiendam sciam tanqm ad suam cām finalem essialem, sd dem̄o tradita cām essialem, e essialis: ergo &c. Addere aut nullum ēe inconueniens qd scia sit et effus, et cā dem̄is, qa id sit in diuso gnē cē.

Dices: Hūs ꝯstatiuus pōt sine sciam āutem ad qm essiali ordari: ergo n e ꝯtrārium sed dem̄is rēre sciam ꝯ effum. Rn. neg. ꝯsm, qa scia dem̄o ordari ꝑ se ad sciam āutem, ꝑ scia a sola dem̄e ꝑ se dependeat, et sine illa dari nequeat: n uō ꝑ se dependet ab eā, siqd sine illo dari pōt.

Artus 2.

In q gnē cā dem̄o sciam ꝯrēt?

Notam 1º quaeoem excitari de dem̄e sumpta qad ꝑmissas, n uō qad fam, qa n fōis ꝯ effus sit ipsamet scia, ꝑ se pōt n pōe ēe cām suipsius. Notam 2º quaeoem pōe excitari de ꝑmissis apprensiuis, et de judicatiuis, idqꝫ de fōalibus, et de obtiuis. His notatis

Dico 1º Dem̄o judicatiua nequit ēe cā finalis sciae seu fōis sufficia. Pbr qa scia e cā finalis dem̄is, sd id n pōt ēe cā, et effus in eod gnē rū alterius ergo &c.

Dico 2º. Dem̄o sumpta ꝑmissis fōalibus judicatiuis, e cā efficiens ꝑ se et pxa sciae. Pbr qa ideo spēis impressae ꝯcurrunt effectiuo ad cognioes, qa ordant pōas ad tales cognioes, sd et ꝑmissae fōales judicatiuae ordant intellum ad ꝯclusionem, ergo ꝯcurrunt effectiuè ad illam.

Dico 3º Praemissae obtiuae n sit cā effectiua sciae. Pbr qa ꝑmissae obtiuae saepe st res futures, males, extrinsecae, et longè distantes, et etiam n existentes: ergo n possunt efficere pxè notitiam sequiasem illius.

Dico 4º.

De Deo.

Dico 4°. Præmissæ obiectivæ sunt cā formalis extrinseca fidei. Prbr qa
illa ē cā formalis extrinseca, ppter quam intellectus assentitur conclusioni, sed assentit ppter præmis-
sas obiectivas, non vero ppter formales: ergo etc. Non nego tamen præmissas formales
esse conditiones omnino requisitas, ut præmissæ obiectivæ formaliter causent conclusionem: et ratio est quia
obiectum non movet nisi mediante cognitione. Declaratur qa obiectum se habeat
quasi voluntatis, quæ tamen efficere neqt sine cognitione intellectus, per quam tale obiectum
bonum cognoscatur. Dices: præmissæ obiectivæ causant formaliter conclusionem obiectivam:
ergo et præmissæ formales causabunt formaliter conclusionem formalem. Resp. concesso ant., neg.
consequentiam, qa cognitiones non sunt causa aliquorum obiectorum notitia n. conclusionis non fertur in
illam propter præmissas formales, sed propter obiectivas.

Dico 5°. Apprehensiones formales præmissarum sunt causa effecti-
va remota conclusionis. Prbr, qa quod ē cā causæ ē et cā causati: at apprehensiones
formales præmissarum causant effective proxime præmissas formales, ea autem conclusionem:
ergo etc.

Dico 6°. Apprehensio conclusionis ē causa effectiva proxima sed minus principalis conclusionis.
Prbr, qa apprehensio præmissarum causat effective et proxime præmissas iudicativas: ergo et apprehen-
sio conclusionis causabit ipsam conclusionem; quæ tamen sit causa minus principalis, patet, qa causa magis princi-
palis sunt præmissæ formales sub quibus illa. Dices: Præmissæ secundum te concurrunt ut causa materialis conclusionis:
ergo non sunt causa effectiva proxima, et remota. Negatur consequentia, utrumque n. esse possunt sub diversis
rationibus: sunt n. causa materiales, qa tamen, ex quibus constant, sunt materia conclusionis: sunt et effectivæ, qa
effective influunt in conclusionem.

Dico ult°. Præmissæ apprehensivæ non possunt causare conclusionem
proxime et effective sine iudicio. Prbr 1° qa notitia discursiva, qualis ē conclusio, neces-
sario præsupponit iudicativam. 2° qa secundum Aristotelem, ut intellectus sciat conclusionem, debet
magis scire præmissas, et propter earum veritatem assentiatur conclusioni, sed intellectus per eo-
ram apprehensionem minus scit præmissas, quam conclusionem per iudicium: ergo etc. 3°
qa intellectus non assentitur conclusioni, nisi sit certus de veritate præmissarum, sed non fit certus
nisi per notitiam iudicativam, siquidem apprehensio ex se indifferens est ad iudicium
tam verum quam falsum: ergo etc.

Obi. 1° Præmissæ obiectivæ per apprehensionem apparent in-
tellectui veræ et necessariæ: ergo satis movent intellectum ut assentiatur conclusioni. Negatur consequentia:
qa

qa ut illus assentiati Poi scīficā pp pmissas, satis ē qd pmissæ ap=
pareant veā, sd reqriti qd certificent illum, illus aut n certificati p
istam apprehensionem.

Inst. Illus sufficienter certificati p apprehensionem re=
cordōem pmissar, p̄ciaium: g.o sufficit apprehensio ut illus certificeti. R.o neg.
ōsām, qa recordāo pmissar, p̄ciaium n ē pura apprehensio, sd vtē ju=
dicium, qd satis ē ut illus certificeti.

Ob. 2.o Pura apprehensio finis sufficit ut vlūtas eligat
mium pp fem: g.o et sufficiet apprehensio pmissar, obiuar, ut illus
assentiati Poi pp pmissas. Negati ānt, qa ut voltas eligat mi=
um pp fem reqriti amor ipsi.o finis.

Artus 3.us

Explicat.o 2.a Drōis definitiō.

2.a Drō sic cēt: Ēt Syllus ōstans ex veris, primis, immis, prio=
rib.us, notiorib.us, cāq; Poīs. Ex q colligunt aliqi Caietano, ad rōem
pmissar, 4.or reqri cdiōes: 1.a ē ut sint nāria, q ad veritatem in=
mutabilitem: 2.a ut sint immiā, et p̄ali, et viti: 3.a ut sint prio=
res, et notiores pp Cō: 4.a ut sint cāe Poīs, idēst, ut ōteānt rōem
assentiendi.

Ob. 1.o Hæc drō ōtēt inreptam geminōem vbor, et
signātum: g.o ē ineptā. R.o 1.o Drum geminasse illa vba clari=
tatis grā. R.o 2.o adeo tamen geminōem vbor, supfluam n esse:
singula n. parte prius inps ac drsitas ōtent p̄alitēs, q̄s explico
explicando drōem in sune mūm.

Drāo ē Syllus ōstans veris, i. nāriis; primis, i. qq
nil ē pri.us, seu qua sīt pri.us neqūe; immis, i. carentib.us mīo, p qd
drēnt; priorib.us, i. p̄suē āntib.us Cō̄em; notiorib.us, i. euidentiorib.us,
cāq; Poīs, i. ōtentib.us cām illi.us, vbi cernitī partas primis, immis,

priorib.us

Priorib⁹ et notiorib⁹ q̄ ḡnalites disponi. Discrīo inter illas duas partes, primis, et priorib⁹ pcebit hoc explo: hac n. ppositio (Omne totum ē maj⁹ sua pte) abs. plata ē prima, i. n dēt aliam, q̄ qm a priori drēti: pposā tn q̄ pmissa in aliq̄ drōe, ē prior, i. positiue antecedit ccem.

Ob. 2º. Pramissa n̄ sem̄p sit immēa: q̄º parta, immis, excludenda ē; pēt ans qn 2ª pās drāti q̄ 1ᵃᵐ Ob. partam, immis, intelligendam eē d̄ ḡnali, q̄lia sit 1ª prias, & univli, q̄les sunt ppōes drāta q̄ pria: q̄ns n. drāri pōint, sumunt tn ut jam drāta, & ōter consentit immēa uirtu.

Ob. 3º. Ō partam (notiorib⁹): Drāo dēt pcedere per pmissas notiores q̄ ad nos s, sed sǣ Prūm cā n̄ sit nobis notiores, dẽ effus, q̄ns aliōq notiores sint in se, imō effus notiores nobis sunt: ḡº necessum n̄ ē qd drāo pcedat q̄ cās notiores. Ut hoc argūm soluatr notabis, illa, qua sit notiora q̄ ad nos, & talia eē uia dōe, q̄ pacto cā nobis sit notiores q̄ effus: & via inuentionis q̄ pacto effus nobis sit notiores, q̄ cā. Hoc posito, Rt. ad argūm dist. maior. Drāo dēt pcedere p pmissas q̄ ad nos notiores uia dōe, cedo maiorem: p pmissas q̄ ad nos notiores uia inuentionis, nego maiorem; & sǣ sunt sūm explandi sit ex Obi.

Ob. ulto. Qd p drōes drāti, sit pnexiones æterna, sed ea n̄ hent cās; ḡº. n̄ pōunt drāri p cas. Rt. dist. mior. pnexiones æterna n̄ hent cām creatam efficientem, & finalem, transeat minor: n̄ hent cām mālem, et ḡlalem intrinsām, et excām, nego minorem: q̄re p istas drāri pōrunt.

ARTUS 4º.

U Pramissæ sint notiores q̄ Cco.

Ut quāo intelligari notātm dupli pōe aliq̄m ḡām dici pfectiore alia,

1º ppriè

De Post. resol. Cap. 2m. à sciã, et dõe Q. 2a. Art. 4a.

1º propriè sm̃ perfectionem accidalem, ut calor intensus dicitur perfectior calore min.ᵉ intenso: 2º impropriè sm̃ perfectionem essentialem, ut prius realis dr̃ perfectior prio irreali. Quæo igr̃ ê ʃ præmissæ sint perfectiores Cõe in veritê, evidẽa, et certitê, seu ʃ sint veriores, evidentiores, et certiores? Hoc posito

Dico 1º Præmissæ n̄ st̃ veriores evidentiores, et certiores 1º mõ. Pbr̃ 1º qa Veritas, evidẽa, et certitudo n̄ bent se prius intentionis. 2º qa maior perfectio intentionalis sõt reperiri in prius eiusd. spẽi, ut int duas albedines, t duos calores, sd præmissæ, et Cõ st̃ dirsæ spẽi: ergo &c. Firmatur qa assensus Cõis põt ẽe intentior, qm̃ assensus præmissar, si videlicet intellectus maiorem adhibeat vim ad assensum Cõis, qm̃ præmissar, qtm magis põt applicari ad assensum opinetum, qm ad sũfium.

Dico 2º Præmissæ st̃ essentialr̃ veriores Cõe q ad veritatem obiectivam, n̄ vero q ad formalem. Pbr̃ 1a pars, qa obiectum eo ê verius quo ê immutabilius, magis necessarium, et independens, sd obiectum præmissar ita se hẽt: ergo &c. pbr̃ min. qa obiectum præmissar ê cã obiecti Cõis, sd cã semper est immutabilior, magis necessaria ac independens, qm effectus, siqd cã ê immutabilis rõe sui, effectus vero rõe cæ: ergo &c. Vn̄ ad hanc propositionem |Deus ê justus| ẽe veriorem obiective, qm sit hæc |Petrus ê justus| siquidem immutabilior, ac firmior ê justitia Dei, qm justitia Petri.

Pbr̃ 2a pars qa Veritas formalis consistit in indivisibili adæquatione cognitionis cũ suo obiecto, sd adæqtio indivisibilis n̄ suscipit magis et min. ergo &c. Vn̄ ad hasce propões |Deus ê| |Petrus ê albus| ẽe æqualr̃ veras in veritate formali, cũ quælibet indivisibilr̃ adæquetr̃ suo obiecto.

Obiecto: Falsitas formalis suscipit magis et min. ergo et veritas formalis &c. Negatur Cõa, maior rão ê qa falsitas formalis n̄ consistit in indivisibili, sd in recessu ab adæqtione indivisibili, in recessu aut põt dari magis et min. Declaratur à simili, qa æqlitas n̄ suscipit magis et min., inæqlitas vero maxime; Vn̄ Petrus dixit magis inæqlia ẽe unum et mille, qm unum, et duo: et una qntãs perdalis inæqlior ê qntĩ bicubitali, qm cubitali.

Dico 3º Præmissæ st̃ essentialr̃ evidentiores Cõe. Pbr̃,

qa

Qa q̄ obtum euidentiꝰ ꝯcipitr abãu, eò ãus ẽ euidencior, sed obtum ꝑmissarꝫ euidentiꝰ ꝯcipitr, q̄ obtum ꝯclusiõis: ergo etc. Pbr min. qa bene obtum ꝯcipitr euidentiꝰ, q̄do ẽ ꝓpinqꝰ lumini illus., & ab illo magis illustrati, eo mõ, q̄ obtum uisiue eò ẽ clariꝰ, q̄ ꝓpinqꝰ ẽ luci, & ab ea magis illustrati, sed obtum ꝑmissarꝫ ẽ ꝓpinqꝰ lumini illus. & ab illo magis illustrati, q̄ obtum ꝯclusiõis: ergo etc. Firmatr 1º qa ꝓpter q̄d unumqdqꝫ tale, & illud magis; sed euidia ꝯclusiõis ẽ ꝓpter euidiam ꝑmissarꝫ: ergo illarꝫ euidia maior ẽ. Firmatr 2º qa euidia nihil aliud ẽ, q̄ manifestaõ ueritatis facta lumine illus., sed ueritas ꝑmissarꝫ manifestatr ꝑ se, & ueritas ꝯclusiõis ꝑ ueritatem ꝑmissarꝫ: ergo etc.

Inferes 1º ꝯclusio q̄ ꝯclusio fuerit remotior à ꝑmissis eò erit minꝰ euidens. Et ꝯced. illatum. Infer. 2º ꝯclusio si ꝯclusio fuerit remotissima nullam habebit euidiam; pbr illaõ, qa euidia ꝑmissarꝫ ẽ finita: ergo aliqñ in tm̃ exaurietr, ut nulla refundatr in ꝯclusionem. Resp. neg. illatum: & rão ẽ qa euidia ꝑmissarꝫ n̄ minuitr q̄si ꝑ ꝑtes certas, &, ut uocant, arythmetice, sed q̄si ꝑ ꝑtes incertas, q̄si geometrice: eo mõ, q̄ à ꝑmissis diuidi in ꝯclusionem & infimam ꝑtem alterius ꝑtis ꝯclusionem ꝯcedere n̄ ꝑt; q̄ꝫ ꝯclusiones ꝑtes minꝰ ꝑfectas, quæ tm̃ semꝑ habebunt aliqm ꝑfectionem.

Dico 4º: Premissæ sunt essentialr certiores, q̄ ꝯclusio. Pbr qa certitudo nihil aliud ẽ, q̄ firma adhæsio illus. ad obtum sine ꝑiculo errandi: sed illus. magis adhæret ꝑmissis, q̄ ꝯclusioni, siqdem ꝑmissis adhæret ꝑ ipsas, ꝯclusioni uero ꝑ ꝑmissas: ergo etc. Firmatr qa ubi datr maior euidia, datr maior certitudo naturalis, sed euidia in ꝑmissis ẽ maior: ergo et certitudo.

Obiic. 1º: Effectus eò ẽ ꝑfectior, q̄ ꝑtes causas habet ꝑfectas, sed ꝯclusio ꝑtes causas habet, q̄ ꝑmissæ, siqdem ad ꝑmissas ꝯcurrit intellus illus. et ꝑmissarꝫ appꝛehensiones, ad ꝯclusionem uero ꝯcurrit illus., ꝑmissæ, & ipsiꝰ ꝯclusionis appꝛehensio: ergo ꝯclusio ẽ ꝑfectior ꝑmissis in ueritate, euidia, et certitudine. Resp. maior. sed ẽẽ causam q̄ n̄ effectus capax ẽ illiꝰ maioris ꝑfectionis, ꝯclusio autem capax n̄ ẽ tantæ illuminationis, & certitudinis, q̄ntam ꝑmissæ in se obtinent.

Obiic. 2º: Quando causa naturalr operatr, totam suam uirtutem

coicat

coicat effui, sd 9missæ nihil cant Pcõem: q.o totam suam pfectionem essiatem illi coicant. Pt mai. sol ẽẽ uãm in eis Diuis, nõ uõ in æquocis, ut ꝑ se pꝫt.

Pro complemento agti atete traditam dõam nõ sol pcedere d 9missis gralr, sd et uirtr indiatib9: Et rão ẽ qa utraqꝫ sit cã æquocæ pcõis, ã qa cõus Pcõis pendet in fieri, et 9seruari, sd õis cã æquã pcõis, a q effus ita dpendet, ẽ essiali pfectiõi suo effui: ꝫ.o ꝯcf.   Dices: Præmissæ uirtr indiatæ coiunt 9 Pcõe in eo, qd sint discursiuæ: ꝫ.o sol cæ nõ st uesiores, euidentiores, ac certiores Pcõe. Negati 9sã, qa lt coiant 9 Pcõe in discursu, adhuc tn diuunt spẽ à Pcõe, 9 pcedant ꝑ diusa mĩa, et 9bis st cã æquocæ.

Artus 5.o

Examinanda sunta qa P.e. pcedentẽ dõam stabiliuit.

Antes ut pbaret 9missas ẽẽ notiores Pcõe duo adduxit sunta: 1.m fuit celebre illud axioma, qa qd unumqdqꝫ tale, et illud magis, sd Pcõ cogñr ꝑ 9missas: ꝫ.o 9missæ st notiores Pcõe.   Nitoi.o 9 ueritẽm illi. ploquij Obijciunt aliq 1.o Pariẽs ẽ albus qa albedem, et nõ albedo nõ ẽ magis alba. 2.o: Ato ẽ uiuus qa aĩam, et tn aĩa nõ ẽ magis uiua. 3.o Alexander fuit breuis staturæ qa Philippum prẽm, et tn Philipp.s nõ fuit breuioris staturæ: ꝫ.o dicti ploqum ẽ abs.o fũm.

Pt ad ueritẽm illi. ploquij 4.or reqri 9dices, qa posiis, ara ꝑ oppã õio corruunt; 1.a ẽ ut pdatum, in q fit compario coiat utriqꝫ extmo ꝑ qd nõe, et rõe, sit atogica, quæ 9dio dẽ 1.o argõ, albedo enim nõ admittit hoc pdatum, album, at uõ tam 9missæ, qm Pcõ admittunt nõen, uerum, euidens certum, &c. 2.a 9dio ẽ ut pdatum s.r.ã in utroqꝫ extmo multiplcti, quæ 9dio dẽ 2.o argõ, sicut illud nõ multiplcari in ẽẽa, et in rõe; 3.a ẽ ut pdatum in uno extmo dpendeat ꝑ se à pdato alteri?

Alterius, quæ sdio de 3º ex ato, sicut statura filij, e se n pendet a statura pris. 4ª. tniq sdio e ut grium suscipiat magis, et minus, quæ reperitur in pmissis rñ. sois.

Instant alij: Ferrum calidum ut octo, e calidum magis ignem, & tn ignis n e magis calidus, sicut calidum ut 8. e summe calidum: ergo ploquum illud et 3 illt sdioib. prium n e. R. 1º calidum ut 8. nunquam fortasse reperiri n in igne, qd si admittatur in ferro candenti, e qa aliqua eius ptes in ignem iuersæ sunt, & tum ignis n multiplicari, qua quæ erat 2ª sdio. R. 2º et admisso calore ut 8. in ferro, adhuc ignem ee magis calidum, si n intensiue sat nali, nobiliori mo, & magis ab intrinsecã sui nã.

2um fundum, qd Aritotes adduxit, fuit vulgare illud prium: Ois cã e nobilior suo effu, sed pmissa sit cã Clõis: ergo et nobiliores. Nobiliores tale prium Obj. aliqui: Sol e cã muris, et aliqr uiuentium, sed oe uiuens e nobilius Sole: ergo n. ois cã e nobilior suo effu. Oc occõe opositi argti disputare opportet.

Vtrum ois cã sit nobilior suo effu?

Hæc quæo n pcedit de cã mali, certum n e eam ee nobiliorem fiã subiecti, sed sol pcedit de cã effecti, quæ duplex e, altera vniuoca, æquiuoca altera: Vniuoca e illa, quæ pducit effum silem sibi in spẽ. et de hac nulla e quæo, sicut inni individuã eiusd spẽi n dari maior, et minor nobilitas essentialis. Quæo ergo sol pcedit de cã æquiuocã, quæ di illa, quæ pducit effum dirsæ spẽi: & diti in pricipalem, et instrualem: principalis adhuc subdiuiditur in totalem, et partialem. His positis

Dico 1º. Ois cã æquiuocã principalis totalis e nobilior suo effu. Pbr, qa ptet suam pfeczem pfectionem oẽt et pfectione effus eminenter, & nobiliori mo. Firmatr qa n e æque nobilis, sicut e dirsæ spẽi: ergo e nobilior. Dico 2º. Cã æquiuocã principalis partialis e nobilior suo effu sm id, qd effui cõicat. Pbr qa ptet suam

pfectionem

Affectionem, ... et eminenter affectionem effectus: ergo etc.

Ob. 1.º Sciẽs ingressa est cã æquã partialis rũ ... tñ e ignobilior ... ergo falsa est Conclusio. Resp. dist. min. Sciẽs ingressa e ignobilior ... abs., ... minorem: ... regressũm ... ne... op minorem, sicut regrãio ... in Sciẽ e ... dependentia.

Ob. 2.º ... cãta ab uno mão Fidei Diuinæ, et altero Sufficiẽ nobilior q quolibet ... minor, ... qualibet eor e cã partialis ... ergo cã ... semp ... nobiliores effũ; ... quia basis ... erit certior q Sciã, et euidentior q Fides: ergo etc. Resp. dictam ... (si ... e) comparandam ẽe ... quolibet minor ... id, qd ab eo accipit, ... accipiat certitudinem à Fide, erit minus certa q Fides: et ... accipiat euidentiam à Sciã erit min. euidens q Sciã.

Dico 3.º Cã æquã instrũalis e nobilior suo effũ, ... effũs ab illa ... pendeat in fieri, et conseruari, ali uõ ... modo ... pendeat. Prob. 1.ª pars, qa quod ab alio pendet in fieri et conseruari, illi subordinatur, sed quod alteri subordinatur, e ignobilius illo: ergo etc. Hinc ... illum ... sit instrũm aĩæ, ẽe nobiliorem corporis aĩbus.

Prob. 2.^a pars, qa Sol e instrũm Dei operantis ut Auctor ... ad productionem mundi, calor e instrũm ignis ad productionem alterius ignis ... e instrũm illius ad productionem ... Sciẽs ... e instrũm ... ad productionem ... et semen e instrũm plantæ ad productionem alterius plantæ, et ... oĩa ... instrũa sunt ignobiliora suis effib.^s qa ... effũs ab illis ... pendent in fieri, et conseruari: ergo etc.

His ita disputatis manifestẽ ... præmissas ẽe nobiliores ... 1.º qa sunt cã æquæ, sicut sunt diuersæ ... 2.º qa sunt cã ... les, et partiales, sicut ... in ... uirtẽ ... sit ...

Quæstio 3.^a

et drão

V. dão fieri põit per oẽs cãs?

Artus 1.

Proponuntur aliq. ad Quaõis intelligiam.

Ad dõe intelligiam attendo 1.º cãm cõst.º sumptam dividi in cãm q se et in cãm p accens: cã p se ẽ illa, a q p se pendet effus, ut sol rũ lucis: cã p accens ẽ illa, quã p accens se hẽt ad effum, ut albedo Socris rũ filij a se geniti. Attendo 2.º cãm p se ẽ ẽe physicãm, et Logicãm: physica ẽ illa a q effus pendet q ad extiam, et in ordinem caz naliũm: Logica ẽ illa, a q effus pendet õimoda nãte, et dici solet cã essiae.

Attendo 3.º cãm p se adhuc dividi in mãlem, frãlem, efficientem, et finalem; mãlis subdividi in intnam, et extnam: intna ẽ illa, quae ostituit rei essiam, ut mã 1.ª rũ compi physici: extna ẽ illa, quae sustentat aliqm frãm, a q transcũalr rẽt, ut mã 1.ª sustentat frãs subiales.

Cã frãlis et subdividi in intnam, et extnam: intna ẽ illa, quae rei essiam intrinsẽ ostituit, ut frãe physicae subiales, quae ostituunt compa physicã, et frãe metaphysicae, quae ostituunt compa metaphysicã. Cã frãlis extna ẽ illa, quae rem intrinsẽ nõ ostituit, eius tn essiam dictat, illiq. speciem tribuit, ut ẽ exemplarem frãe, ut Idea, seu exemplar rũ effus etc. His positis. Certum ẽ cãm p accens ineptam ẽe ad dõem: rão ẽ quas illa, qm rebus intrinsẽ ẽ max.ª naria, ac immutabilis, sed cã p accens nõ hẽt nariam onexem õ suo effu: ẽ.º inepta ẽ ut p illam dicit effus.

Artus 2.

V. dão fieri põit per cãm mãlem, et frãlem?

Sit Con. cã mãlis, et frãlis, tam intna, q extna põt esse mium

 dõis

Droes Loga. Prob. qa ca essia e mium aptissimum ad droem Logam. st ca malis, et fialis tam intrna, qexna e ca essia: ergo e mium aptissimum ad droem Logam; prob min. qa ca malis et fialis si sunt intrna, essiali compount totum compsitum, si aut st exna specifi cant, et dtiant essiam effus, a q essiali riunt: ergo etty.

Obj. 1.o Dnexio Loga int pratem, et subm l. e negao drsitis, l. relao identis, sd neutra illar e ot cam: ergo neutra pot drari p cam. Hoc argum si aliqd probares, tolleret droes a mio. Rt. conc. dist. mai. Dnexio fialis l. e negao, l. relao, dedo maiorem, dnexio malis, seu fundtalis, nego maiorem: ergo ea fundtalis dnexio ab exmis ri disoiati, qdqe e ca exmor, et e ca dnexionis int ipsa.

Obj. 2.o Ma 1.a e eiusd. espei, et d se indiiens ad oes fras sublunares: ergo p accens e cas poti eui qi Mi fra: et oter nego ee mium ad drandas speales rer proprietes. Rt. 1.o materiam 2.am ee cam aliui pass, qua cois e oib. compsis. Vn p eam posit drari d qlibet subia corporea qd sit qnta, et p mam sublunarem pose drari corruptibilitem. Rt. 2.o mam 1.am pose ee mium ad drandas speales pasoes subtor, ri qt si aos sumati, sd qt het drsas capacies ditte disitas ad fras spe drsas, si qt sub qlibet dtata capacite e prium dtratae pasois, et ri aliar.

Obj. 3.o Naria, et intrinsa exmor dnexio pot cognosci sublata qlibet ca exna: ergo drari neqt p cas exnas. Rt. neg. ant. et rao e qa naria exmor dnexio ab eor essia dpendet, sd exmor essia neqt ee sine ca essiali exna: ergo sine illa cogni drarive. Vn ri pot cogni accens sine essiali ordie ad subiam, poa sine essiali ordie ad obtum, et sic in aliis.

Artus 3.

V. drao fieri pot p cam efficiente, et finalem?

Dico 1.o

An dñão fieri possit per oẽs causas?

Dico 1º: ònexio physica dñari pòt per cām efficientem, & finalem creatam. Pbr qa ònexio physica dīt segti extiam rez, sd cā efficiens & finalis creata pōnt caūe extiam, vl saltē unionem extremorum: gº utraq pōt ēē mūm ad dñandam ònexēm physicām, & à sis dñoi[...] igi dēt pūs, qn dōt cām 2am assumi pōe ad dñōes.

Dico 2º: ònexio logica dñari neqt per cām efficientem, & finalem creatam. Pbr qa ònexio logica segti essiam extremor, āqq n dicuntr, sd cā efficiens, & finalis creata n possunt pducere essias rez: gº nec ēē mūm ad dñandam ònexēm logicām. pbr min. qa cā essiæ ē adeo nāria, ut sine illa dari n pōt ôtatis essia, sed qns nulla dareti cā 2a efficiens & finalis, ad[...] fierenti rez essia: gº ea ab ijs n dependent. Limitati[...] n aliqq essibus, si essialiter dependent ab efficientibus creatis, gº in actibus uitalibus, initali pductis, n[...] alijs, si forte dependent essialiter ab efficiente creato.

Difficultas n ē, an ònexēs logicæ pōint dñari pōint per cām efficientem & finalem increatam. Solũo cuj[?] dubij pendet ex solũoe alterius, qd suo lo disputabimus, interim rēo ad diversas opiēs: si n essia entis creati ôsistit n pōttiue ad extenam dependentie à Deo, rēo affirmē. Pbr, qa fundam opiem. iis essia creata n sot ālis, sd etiā pōttis dīt ordinem essialem ad Deum, a q dependet: gº si Deus ē cā entis seu essiæ et erit cā illius ònexionis. Sī aut essia entis n ôsistit in pōttiue & dependentia à Deo, tunc rēo neg. Pbr, qa in hac opīe ònexēs logicæ n hent cām et increatam: gº n pōint per illam à priori dñari

AD CAP. 3m

De qq sit Dñão

GVAEO

QVÆO 1a.

De ᵱposiõe ꝑ se nota.

ARTIUS 1o.

Qd sit, v& dtr ᵱposio ꝑ se nota?

Propositio ꝑ se nota ē illa, quæ ex suis tmīs triis cognitis e. Per partam ᵱpo- positio, n̄ ītligitr ᵱposio fralis, st obtiua. & rāo ē qa ēē cognitē ē ᵱpri- um obti, n̄ uō cognāois fralis ut talis. Parta ex suis tmīs ē ex- clusiua, & signat ᵱpōem n̄ dēre ēē cogitem ꝑ aliud.

Duæ igr requirunr ōdiões ut ᵱposio sit ꝑ se nota: 1a. ē ut eiꝰ ueritas sit adeo cognitis & manifesta, ut generatis triis, illus sta- tim illi afsentiatr. dfu cuiꝰ ōdiōis ḡæ ᵱposio De ē trinꝰ & vnꝰ n̄ ē ꝑ se nota, qnīs n. careat mīo ā priori, tn̄ n̄ cognitr ex triis ipsis. 2a. ōdio ē ut n̄ ēeat mīum ā priori, ꝑ qd drari pōt: dfu cuiꝰ ōdiōis ḡæ ᵱaperꝰ ē albaꝰ n̄ ē ꝑ se nota, qnīs n. cogcarr ex triis, & absq mīo tn̄ ēēt mīum ꝑ qd drari pōt. Habere autē ēēe mīum ā posteri- ori n̄ impediē qminꝰ ᵱposio sit ꝑ se nota.

Cum tn̄ ēā sc. mīum ā priori, duplex sit, unum re- alē, sm̄ se, & in essendo, alterum uirte, q ad nos, & in cogiendo: quæres dᵱposio ꝑ se nota dēat carere utroq mīo. Affirmat Scotꝰ, meliꝰ tn̄ negatr ā D. Tha. aiente satis ēē carere mīo sm̄ se, qnīs illud ēeat q ad nos. Por qa illa ᵱposio dr simplr ꝑ se nota quæ ex suis triis cognitis ē, st ita se habet ea, quæ caret mīo sm̄ se, qnīs illud ēeat q ad nos: ḡo ē ꝑ se nota. Firmatr 1o. qa res ab illo dnoiatr, qd ē ᵱpiquum in illa, st mīum sm̄ se ē ᵱpiqu- um: ḡ. si ᵱposio illo careat, ē simplr ꝑ se nota. Firmatr 2o.

qa

De propositione per se nota.

qa si propositio cet medium sm se, quis illo careat q ad nos, n e q se nota? Rl. e q si careat mio sm se, erit q se nota, quis illud heat q ad nos. Hoc posito

Certum e dari propones q se notas. Prob. qa in nobis datur via, et propria scia, qa qd, comparata q discursum, ex alia s. noti-tia ante certiori, et evidentiori, sed haec n pot comparari q circulu (ut infra pbit) nec q aliam discursivam, n dtr pcess. q ois tendd tand in aliqa propob. q se notis, quae evidenter cognoscantr ex tris; et hanc notitiam vocat Phus 1. priorum, qa e 1ª et in suo gne indiatis

A q̃vis 2ª

Vt propositio p se nota dividatr in p se notā sm se, et q ad nos?

Affirmandum c D. Tho. Prob. qa ut propositio sit simplr q se nota, sufficit qd careat mio a priori: Vn si careat mio sm se tm, erit q se nota sm se tm, si vo careat mio sm se, et et q ad nos, erit q se nota sm se, et et q ad nos.

Ob. 1o. q Scoto asserente nullam dari propoem q se notam sm se tm ni, eo ipso sit et q ad nos. Illa e propositio q se nota, quae ex tris cognitis e, sed propositio carens mio sm se, et illud hens q ad nos, e cognitis ex tris alteri propositionis divsa: ergo n e per se nota. R. dist. min. e cognitis ex tris alterius propois divsa q ad nos, sicedo minorem: divsa sm se, nego minorem; nam tius propositionis in q dtr medium q ad nos, n disquiti sat ab altero ex mo propositionis, quia q tale e medium cogniti

Ob. 2o. Propositio q se nota illa dr absolute, q n e alia prior, sed quae het medium q ad nos, e posterior tali mio: ergo n e q se nota. R. explic. Antem: nam propositio q se nota n het aliam priorem in eo gne, in q e q se nota; Vn si e q se nota sol sm se, n het aliam priore

sm se